

Comentariul operei Fratii Jderi scrisa de Mihail Sadoveanu-a patra parte

Seceta si cutremurul descrise la inceputul partii a doua a romanului sunt semne ale evenimentelor viitoare. Tehnica anticipativa realizata prin simbolizare este proprie epopeii: „A detunat in fundul pamantului si s-a dat zvon in inaltime, pentru ca sa nu mai intarzie domnii si imparatii; sa nu se mai desfraneze in lume, ci sa porceada impotriva lui Antihrist razboi pentru credinta dreapta”. Viziunea mitica este intarita si prin dimensiunea monu-mentala si fantastica atribuita fratilor Caliman, prezenti, in momentul cutremurului, la curtea de la Suceava: „Uita-te la dansii cat is de mari si de grei: parca ar fi inorogi”. Gandirea lor este primitiva, miscandu-se pe linia acestei viziuni, ei fiind convinsi ca „N-a dat din coada prea tare pestele cel mare pe care sta asezat pamantul”.

Plin de haz este episodul in care cei doi frati, Onofrei si Samoila, duc o scrisoare la cetatea Neamt, surprinzandu-se aici atitudinea omului primar fata de textul scris.

Cetatea Neamt este locul de reclusiune al lui Ionut Jder, un topos in care recunoastem tema exilului existential al individului, conditie necesara reintegrarii sociale a inocentului.

Jitnicerul Neculaies Albu o rapeste pe Marusca, fiica lui Iatco Hudici si dragostea tarzie a lui Simion. Expeditia recuperatoare la Volcinet, in Polonia, intreprinsa de fratii Jderi, este un episod eroic si cavaleresc.

Spectacolul casatoriei lui Stefan cel Mare cu Maria de Mangop, urmasa a vechilor Comneni, retine prin ceremonialul ce contribuie la realizarea culorii de epoca. La Sadoveanu nunta este un motiv central, avand, pe langa aspectul etnografic, valente politice, filosofice sau sociale.

Nucleul narativ al celui de-al II-lea volum, unde Stefan cel Mare apare in prim plan, este scena vanatorii de la Izvorul Alb. Din nou faptul real este proiectat in mit. S-a afirmat de atatea ori ca vanatoarea domneasca este un ritual de initiere.

Pelerinajul domnesc ilustreaza motivul cautarii - al solutiilor de implinire a unui destin individual (al voievodului) si colectiv (al Moldovei). Domnul este acum exploratorul. Pentru a lamuri sensurile prezentului si viitorului este necesara aceasta contopire cu trecutul care se realizeaza prin cufundarea in elementul naturii. Calauza in aceasta calatorie este legendarul bour.